

Scénář - příběh Soni Brožové

Paní Soňa Brožová, rozená Šulcová, se narodila v květnu 1946 ve Varnsdorfu a jak sama říká, je pohraniční dítě. Stěhování, vazby na východ, objevování historických událostí, to vše se line jako Ariadnina niť životem této pamětnice.

Moje maminka byla Ukrajinka, ještě že nežije už.

Maminka Xénie pocházela z městečka Mikolajev u Oděsy. Začátek války ji zastihl jako vysokoškolskou studentku. Jednoho dne se rozloučila se spolužáky, druhý den Německo napadlo Sovětský svaz a začala válka. Tatínek maminky, rybář, jezdil na Černé moře.

Prohlásil, že dokud bude žít, tak se o ně postará. A bohužel byl tatínek do 14ti dnů mrtvej. On byl rybář, jezdil na Černé moře lovit. Němci jeli a bylo jim to jedno co tam je jestli to je malá loďka nebo velká loď. Jeli a pokropili to a takhle dost lidí zůstalo na těch loďkách. Pak to přitáhli a hledali ho tři dny. Našli ho v sokolovně ležet mezi ostatníma.

Na mamince zůstala veškerá starost o rodinu. Zůstali doma, ve svém městě až do roku 1943.

Maminka tam byla nuceně nasazena v roce 43. Na ně padlo, že ten ročník musí, šla ona, šel bratr za ní a šla sestra, tihle tři museli jít dostali povolávací rozkaz.

V Blankenburgu, kde pracovala, se seznámila s Rostislavem Brožem. Zamilovali se do sebe. Po válce se společně vrátili do Čech, kde chtěli získat povolení k sňatku. Ten jim ale ruská strana odmítla vystavit. Utekli na sever, do pohraničí. Vlastně se tady schovali, ve Varnsdorfu u strýce Františka. A tady se objevuje vazba na východ podruhé. Až nedávno, při zpracování rodokmenu, se paní Brožová dozvěděla, že strýc byl legionářem v první světové válce.

Když byl rok 17. Tak musel narukoval na východní frontu. On byl vlastně kluk v 17 letech. Dostal se do Ruska a přežil tam celou anabázi legionářů. My máme vlastně v rodině legionáře, ale o nich vlastně nikdo nemluví. Náš strýce nám o tom nikdy nevyprávěl. Bohužel všichni kdo prodělali první nebo druhou světovou válku o tom nikdy nemluvili, moji rodiče taky ne.

František se domů vrátil až v roce 1922. Získal dům ve Varnsdorfu a začala se psát rodinná historie na severu Čech. Vedl spokojený život až do roku 1938, do doby, než byla podepsána Mnichovská dohoda. Varnsdorf, svůj nový domov, opustil posledním vlakem předtím, než území bylo připojeno k říši. Po druhé světové válce se vrátil na stejné místo, do stejného domku. V lednu 1946 přijeli rodiče paní Soni.

Malá Soňa ve Varnsdorfu prožila své dětství, svá školní léta. V roce 1957, když jí bylo 11 let, poprvé viděla babičku Ljubu z Ukrajiny. Po ukončení základní

školy se rodiče rozhodli vrátit zpět k Hradci Králové, odkud pocházela rodina tatínka. Soňa vystudovala textilní průmyslovku a osud ji pak opět zavedl na sever, do Krásné Lípy.

Byl osud, že jsem se vrátila do pohraničí a proto říkám, že jsem pohraniční dítě. Jela jsem z Český Lípy vlakem. Viděla jsem ... hory Lužické a bylo mi krásně. Věděla jsem, že jedu domů.

V Krásné Lípě pak celý život pracovala v Bonexu, nejprve v barvírně látek, později v pletárně. Na tancovačce potkala svého budoucího manžela. A jak je u paní Soni obvyklé, důležitá životní událost byla provázána s historickými událostmi. Zde se svatba a přípravy na ni staly součástí roku 1968. S přítelkyní Olinkou si jely do Rumburku koupit látku na šaty, krajkou, na vysněné princeznovské dlouhé šaty.

V pondělí jsem si je koupila a v pátek jsem to vezla do Hradce. Ale z pondělka na úterý jsme tu měli velkou návštěvu. Obsadili nás Rusové.

Paní Soňa nemusela svoji krajkou barvit na černo, jak si myslela. Svatba proběhla a společně s manželem postupně vychovali tři děti: syny Tomáše a Michala a dceru Gábinu. Nejstarší syn Tomáš pracuje v památkovém ústavu, kde má blízko k historii. Připravit dárek k narozeninám pro svou maminku nebylo těžké. Tím dárkem byl rodokmen, který odhalil strýce legionáře a ztracenou větev rodiny.

U mojí babičky tam bylo, že byla čtrnáct dní ve vězení, protože ukradla v první světové válce bochník chleba. Za to ji zavřeli a měla to v záznamu.

V tvorbě rodokmenu pokračuje i paní Soňa. Její tatínek byl vášnivým fotografem, a tak využila jeho materiál a zpracovala fotografický rodokmen rodiny.

Těžko se mi to hledalo, ale zjistila jsem, že tatínek pocházel ze tří sourozenců, byli dva kluci a holka a ztratil se veškerý kontakt. Tak jsem říkala, no, tak to zkusím najít. A našli jsme to, všechno.

Paní Soňa svůj život zasvětila rodině a práci. Je dlouholetou členkou souboru Dykyta, který nám připomíná, jak žili naši předci; folklorní tradice nenechává upadnout do zapomnění. V důchodu navštěvovala školky, kde ráda dětem vyprávěla o mocné léčivé síle bylinek.

A jaké je motto paní Soni, co by chtěla vzkázat dalším generacím?

Já? No, já bych chtěla asi říct, aby jste si stáli za svou pravdou.